

ERHVERVSJURA

Virksomheder kan få to bøder for samme overtrædelse i EU

EU-RET: Nationale og EU-retlige konkurrenceregler gælder parallelt. Områderne, hvorpå reglerne anvendes, er ikke sammenfaldende, og derfor kan der udstedes bøder efter begge regelsæt.

HANS SØNDERBY CHRISTENSEN
advokat,
specialiseret i EU-ret

finans@finans.dk

PATRICK GOERGEN
advokat,
specialiseret i EU-ret

finans@finans.dk

EU-Domstolen har for nylig afsagt en vigtig dom om fortolkningen af princippet om forbud mod dobbeltstraf – og som jurister kalder ved sit rette navn "ne bis in idem". Princippet er en af de grundlæggende rettigheder i EU-chartret, der siden Lissabontraktatens vedtagelse i 2009 har været bindende for medlemsstaterne med samme juridiske værdi som EU's traktater. Det har den betydning, at i alle sager, hvor EU-retten finder anvendelse, må medlemsstaterne, som følge af EU-rettens forrang, ikke anvende nationale regler, der er i strid med EU-chartret.

EU-Domstolen fastslog, at selv om princippet om forbud mod dobbeltstraf ikke er til hinder for, at en national konkurrencemyndighed inden for den samme beslutning kan pålægge en virksomhed to bøder for den samme overtrædelse, skal bøderne – samlet set – være rimelige i forhold til overtrædelsen. Det vil sige, at hvis virksomheden både har overtrådt en medlemsstats nationale konkurrenceregler og EU-konkurrencereglerne, kan det komme på tale at udstede to bødestraffe, men i en sådan situation skal myndigheden dog sikre sig, at bøderne samlet set er rimelige i forhold til overtrædelsen.

Sagen omhandlede en beslutning truffet af formanden for de polske konkurrence- og forbrugerbeskyttelsesmyndigheder, som pålagde det polske forsikringselskab Powszechny Zakład Ubezpieczenia Życie S.A. to bøder på henholdsvis 33.022.892,88 PLN (ca. 7.664.000 euro) og 17.358.187,23 PLN (ca. 4.033.000 euro).

Den første bøde blev selskabet pålagt, fordi det havde truffet foranstaltninger til at forhindre konkurrencen på det polske marked for gruppelevsforikringer, hvilket udgjorde en konkurrencebegrænsende adfærd i strid med forbuddet mod misbrug af en dominerende stilling i de

nationale konkurrenceregler.

Den anden bøde blev selskabet pålagt for samtidig at have overtrådt forbuddet mod misbrug af en dominerende stilling i EU-konkurrencereglerne, fordi den konkurrencebegrænsende adfærd også kunne have en negativ virkning på udenlandske forsikringselskabers mulighed for at komme ind på det polske marked, hvilket igen kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne negativt.

Efter først at have indbragt beslutningen for to retter i lavere instans uden held appellerede selskabet sagen til den øverste domstol i Polen, Sad Najwyższy, hvor den nu verserer. For denne domstol har selskabet gjort gældende, at det er blevet pålagt to bøder for samme forhold, og at dette udgør en tilsidesættelse af princippet om forbud mod dobbeltstraf i EU-chartret. Da domstolen var i tvivl om den korrekte fortolkning af princippet, besluttede den at udsætte sagen og forelægge et præjudicielt spørgsmål for EU-Domstolen i Luxembourg om dette tema.

Det præjudicielle spørgsmål, der blev forelagt EU-Domstolen, var, om princippet skal fortolkes således, at det er til hinder for, at en national konkurrencemyndighed

inden for den samme beslutning kan pålægge en virksomhed en bøde for overtrædelse af national konkurrenceret og en bøde for overtrædelse af EU-konkurrenceretten.

Indledningsvis bemærkede EU-Domstolen, at ifølge EU-Domstolens faste retspraksis finder national ret og EU-retten parallel anvendelse på konkurrenceområdet. Det skyldes, at de nationale konkurrenceregler og EU-konkurrencereglerne anskuer den konkurrencebegrænsende adfærd forskelligt, og at deres anvendelsesområde ikke er sammenfaldende.

Det betyder, at i situationer, hvor en national konkurrencemyndighed anvender de nationale konkurrenceregler på en konkurrencebegrænsende adfærd, som – udover at påvirke konkurrencen på det nationale marked – også kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne, skal myndigheden anvende EU-konkurrencereglerne parallelt med de nationale konkurrenceregler.

EU-Domstolen bemærkede dernæst, at det følger af EU-Domstolens faste retspraksis, at en national konkurrencemyndighed, når den pålægger en virksomhed en bøde for overtrædelse af EU-konkurrenceretten, skal overholde

princippet om forbud mod dobbeltstraf i EU-chartret.

Princippet indebærer, at en virksomhed ikke senere kan domfældes eller atter blive retsfulgt for en overtrædelse, hvis virksomheden allerede ved en tidligere beslutning, som ikke længere kan anfægtes, enten er blevet pålagt en bøde eller er blevet erklæret ansvarsfri for den samme overtrædelse.

Princippet har til formål at sikre retssikkerhed og lighed således, at når en virksomhed en gang er blevet retsfulgt og eventuelt også straffet for en overtrædelse, har virksomheden sikkerhed for, at den ikke efterfølgende vil eller kan blive yderligere retsfulgt og i givet fald straffet for den samme overtrædelse.

EU-Domstolen fastslog herefter, at det følger af det foregående, at den beskyttelse, som princippet om forbud mod dobbeltstraf har til hensigt at give mod dobbelt retsforfølgning, hvor der pålægges en bøde, ikke er relevant i en sag som den foreliggende.

Her er tilfældet, at en national konkurrencemyndighed anvender de nationale konkurrenceregler, og EU-konkurrencereglerne samtidig sanktionerer en virksomhed ved inden for den samme beslutning at pålægge den to bøder for

”

Da domstolen var i tvivl om den korrekte fortolkning af princippet, besluttede den at udsætte sagen og forelægge et præjudicielt spørgsmål for EU-Domstolen i Luxembourg om dette tema.

Hans Sønderby Christensen og Patrick Goergen, advokater, specialiserede i EU-ret

overtrædelse af henholdsvis den nationale konkurrenceret og EU-konkurrenceretten. Dermed afkræftede EU-Domstolen det præjudicielle spørgsmål.

EU-Domstolen bemærkede dog også, at i tilfælde, hvor en national konkurrencemyndighed beslutter at pålægge en virksomhed to bøder for overtrædelse af henholdsvis de nationale konkurrenceregler og EU-konkurrencereglerne, skal myndigheden udøve denne kompetence under iagttagelse af EU-retten.

Det betyder, at selv om valget af sanktion tilkommer den nationale myndighed, skal myndigheden ikke desto mindre sikre sig, at en overtrædelse af EU-retten sanktioneres efter de samme regler, som efter national ret gælder for overtrædelser af samme art og grovhed, og sanktionen skal under alle omstændigheder stå i rimeligt forhold til overtrædelsen.

EU-Domstolens dom viser, at en virksomhed kan pålægges to bøder inden for den samme beslutning, hvis virksomheden både har overtrådt national konkurrenceret og EU-konkurrenceretten. Dommen viser dog også, at bøderne i en sådan situation samlet set skal være rimelige i forhold til den overtrædelse, der sanktioneres for.

Denne artikel om aktuel EU-ret, som bringes i Jyllands-Posten, udarbejdes af advokaterne Hans Sønderby Christensen (H), Sønderby Legal, samt advokat Patrick Goergen, Etude Goergen, begge specialiserede inden for området.

Straffen skal stå i et rimeligt forhold til fejlen, når man begår den samme forseelse to gange.
Foto: Niklas Hallen/AFP